

VOORTGANGSRAPPORTAGE

Oktober t/m december 2023

Een overzicht van de voortgang per project en overkoepelende thema's

Ondersteuningsteam
Zorg voor Jeugd

OGON
Februari 2024

IN DEZE RAPPORTAGE

01.	WOORD VOORAF	4
02.	WIJ ZIJN HET ONDERSTEUNINGSTEAM ZORG VOOR JEUGD	5
03.	DE SOM DER DELEN	6
04.	UPDATE PER PROJECT	9
05.	OZJ-POOL	10
06.	16-27	11
07.	STEVIGE LOKALE TEAMS	12
08.	WEL IN ONTWIKKELING	13
09.	HET ONDERSTEUNINGSTEAM UITHUISPLAATSINGEN TOESLAGENAFFAIRE (OT)	14
10.	AANPAK WACHTTIJDEN	15
11.	LEREND JEUGDSTELSEL	16
12.	CONTRACTEREN VANUIT DE BEDOELING	17
13.	LEEFWERELDTOETS (LWT)	18
14.	MET ANDERE OGEN	19
15.	BIJLAGE: CONCRETE TIPS	20

Grote veranderingen starten met kleine acties. Kleine acties starten bij mensen; bij mij en bij jou.

OZJ VOORTGANGSRAPPORTAGE

Oktober t/m december 2023

WOORD VOORAF

Gieke Buur
Programmanager OZJ

Als Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd zijn we een groep diverse mensen, werkend aan diverse vraagstukken binnen het jeugdveld. Tegelijkertijd hebben we één grote gemene deler: het verlangen dat het jeugdveld steeds vaker positief in het nieuws gaat komen de komende tijd. Omdat kinderen en ouders zich steeds beter gehoord gaan voelen. En omdat professionals hun werk weer steeds leuker gaan vinden. En volgens mij zijn we met heel veel meer mensen met dat gedeelde verlangen.

Want het ontgaat natuurlijk niemand dat er druk staat op het jeugdveld. Maar het ontgaat heel veel mensen wel dat er ondertussen in datzelfde veld dingen gebeuren die wél goed gaan. Die worden bedacht samen met ouders en kinderen. Of tussen professionals. Door managers die de zorg zo organiseren dat iedereen kan werken langs de lijnen van de wensen van kinderen. En dát is waar meer aandacht voor mag komen. Omdat nog langer roepen dat alles vreselijk is niet werkt. Het is niet waar ook.

Natuurlijk sluiten we onze ogen niet voor wat niet loopt. Maar daarnaar blijven wijzen zonder in beweging te komen, dat werkt dus niet. Wat wel aanzet tot beweging is laten zien wat wél werkt, hoe vraagstukken wél worden beantwoord. De kern van onze voortgangsrapportages is daarom altijd wat we veranderkundig leren van de momenten dat complexe vragen in het jeugdveld wél beantwoord worden. Bijvoorbeeld hoe er wél domeinoverstijgend kan worden gewerkt, hoe het wél lukt onderdelen van de hervormingsagenda te implementeren en hoe in de veelheid van landelijke programma's wél in samenhang overzicht kan ontstaan. En die informatie, die willen we met jou delen. Zodat we samen in beweging komen, zijn en blijven.

De cruciale basis hiervoor is dat mensen samenwerken. Daar zit de eerste oplossing voor beter. Niet alleen vanuit rollen of vanuit belangen. Maar juist ook als mensen. En dat geldt dan voor professionals, bestuurders, beleidsmakers. Nou ja, voor iedereen dus. En daarom is dat 'de som der delen' van deze voortgangsrapportage: samenwerking van mens tot mens. We vertellen je over de kenmerken ervan. En wat dat betekent voor jou als professional, beleidsmaker, manager of bestuurder.

We wensen je heel veel plezier met lezen. Laat je weten welke verhalen jij te delen hebt?

WIJ ZIJN HET ONDERSTEUNINGSTEAM ZORG VOOR DE JEUGD

Het Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd is een netwerk van mensen dat meewerkt aan een lerend jeugdstelsel waarin kinderen, jongeren en gezinnen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om goed op te kunnen groeien. Bij elk vraagstuk gaan we als OZJ'ers van mens tot mens aan de slag met als uitgangspunt de leefwereld van kinderen, jongeren en gezinnen. Alles wat in het veld gebeurt moet direct of indirect naar hen terug te herleiden zijn.

Wat doen we?

We adviseren, ondersteunen en initiëren uiteenlopende projecten. Als aanjagers waar nodig pakken we vooral de uitdagingen aan waar het pijn doet. Of het nu gaat om wachttijden, gezinnen die vastlopen in systemen, jongeren die op hun 18e er alleen voor staan, professionals die worstelen met de samenwerking tussen onderwijs en zorg, bestuurders die anders willen werken of verscheidene (implementatie) vragen gekoppeld aan de Hervormingsagenda Jeugd.

Hoe ingewikkeld het soms ook is, we proberen steeds weer de focus te leggen daar waar het wel werkt.

Dit doen we in samenwerking met alle belangrijke betrokkenen. We werken met onze projecten dicht bij de praktijk waardoor we veel inhoudelijke ervaring opdoen en zien wat goed gaat, want er zijn veel goede voorbeelden te vinden in het land.

Hoe ingewikkeld het soms ook is, we proberen steeds weer de focus te leggen daar waar het wel werkt. Weten waar het wel werkt geeft namelijk kansen om in beweging te komen richting een oplossing. Alles wat we gaandeweg leren over wat werkt en waar beweging ontstaat delen we verder.

Hoe doen we dit?

We werken volgens de volgende stappen:

- 1 Er is een behoefte of probleem in het jeugdveld. We gaan bij kinderen, jongeren en/of gezinnen na wat hun behoefte is en hoe zij dit probleem ervaren. Samen brengen we dit in kaart.
- 2 We maken zichtbaar waar een (begin van een) oplossing tot een wenselijke uitkomst heeft geleid voor kinderen, jongeren en/of ouders. Waar het wel is gelukt, hoe het wel gaat werken.
- 3 We zetten de beweging in gang door het klein te maken. Wat gaan we morgen anders doen? Hoe gaan we zorgen dat het wel lukt?
- 4 Als laatste verspreiden we wat we hebben geleerd en zo brengen we de beweging naar andere plekken waar die nodig is.

Doe je ook mee?

We zien overal mensen die het verschil willen maken. Wij helpen en ondersteunen hen om het ook daadwerkelijk anders te gaan doen door ieder vraagstuk klein te maken, de mens achter de functie te raken zodat zij in beweging komen en het morgen anders gaan doen. Daarover meer op de volgende pagina 'Som der delen'. Doe je ook mee?

DE SOM DER DELEN

Het OZJ vormt een dynamisch netwerk van projecten die, hoewel ze voor diverse opdrachtgevers werken en elk hun eigen unieke context hebben, een gezamenlijk doel nastreven: de verbetering van het jeugdstelsel zodat het steeds beter aansluit bij de vraag en leefwereld van kinderen, jongeren en ouders.

Wij van het OZJ zijn natuurlijk niet de enigen die dit doel nastreven. Overal in het land DOEN mensen de goede dingen om het jeugdstelsel te verbeteren. Dus naast wat wij horen van kinderen, jongeren en ouders, leren binnen de OZJ projecten en in het ondersteunen van regio's en gemeenten bij de implementatie van de Hervormingsagenda gaan we ook mooie voorbeelden ophalen uit het land. Zodat we hierdoor allemaal steeds beter snappen hoe we impact kunnen gaan maken op meer plekken.

Daarom starten we vanaf nu de voortgangsrapportage van het OZJ elk kwartaal met 'de som der delen'. In de som der delen maken we opgehaalde signalen zichtbaar en beschrijven we hoe iedere professional, beleidsmaker, manager en bestuurder hier morgen anders mee om kan gaan. Onze bedoeling hiervan is ten eerste dat iedereen die in of om het jeugdveld werkt tools krijgt aangereikt om door te gaan met wat goed gaat en aan te passen wat beter kan. Ten tweede is deze som der delen input voor het gesprek dat brancheverenigingen, beroepsverenigingen, cliëntenorganisaties, VWS en VNG en vele andere partijen met elkaar voeren over de verbetering van het jeugdstelsel. Wij denken dat we door het samen te doen het verschil kunnen maken. Als iedereen doet waar hij of zij goed in is dan kunnen we de meeste impact maken.

AANPAK

Benieuwd naar hoe we dit verander- en leerproces aanpakken?

De kern achter deze manier van werken is dat we starten met DOEN: wat kan er morgen anders? Niet omdat we altijd het antwoord al weten hoor. Wel omdat we ondertussen weten dat klein gaan uitproberen vaak tot resultaat leidt wat ons verder brengt. Vaak meer dan wanneer je eerst een groots en meeslepend plan maakt. We werken dus iteratief en zijn (en blijven) lerende. Dit betekent ook dat we nog niet precies weten hoe we het beoogde effect van onze voortgangsrapportage gaan bereiken. We denken dat we op de goede weg zitten, maar meten voortdurend onze eigen effecten. Vanaf nu delen we in elke kwartaalrapportage hoe ons leerproces verloopt, welke keuzes we maken en of we daadwerkelijk meer impact maken. Kortom: wordt vervolgd.

Thema van dit kwartaal: van mens tot mens werken

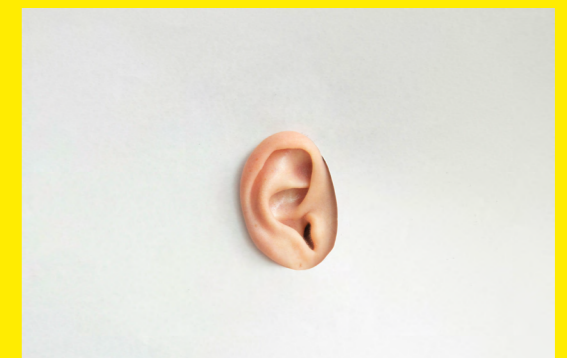
In deze voortgangsrapportage, richten we onze aandacht op het thema 'van mens tot mens werken'. Dit thema is gekozen omdat dit de belangrijkste randvoorwaarde vormt van alle projecten binnen ons netwerk. Het principe van menselijkheid en persoonlijke verbinding is niet zomaar een mooie en inspirerende gedachte, maar vooral een noodzakelijke basis voor het werken in de complexe context die het jeugd domein is. Zonder deze gezamenlijke basis kunnen we blijven innoveren en het systeem blijven aanpassen, maar de effecten zullen onvoldoende blijven. We zijn immers met zijn allen het stelsel en staan dus samen aan de lat. Als mens en niet alleen als rol. Samen, samenwerkend en met verantwoordelijkheid vanuit de rol is dus cruciaal.

Over van mens tot mens werken

In de basis gaat van mens tot mens werken over het zien en horen van degene die tegenover je zit en over aansluiten bij wat hij of zij aangeeft nodig te hebben. Dat heeft te maken met het kijken vanuit je eigen perspectief, maar ook de moeite doen om het perspectief van de ander te onderzoeken: nieuwsgierig zijn naar het anders zijn en kijken van die ander. Dat kost moeite, maar is de moeite erg waard.

Een mooi voorbeeld daarvan zijn jongeren en opvoeders die in het jeugdzorgveld terugkomen met een vraag. Regelmatig horen we dat zij tussen wal en schip vallen. In plaats van dat er antwoord wordt gegeven op hun specifieke behoeften en verlangens, ontstaan juist vragen door een aanbod dat niet aansluit. Als je mensgericht werkt dan sluit je aan bij de behoefte van een kind, jongere of ouder, stel je vragen en probeer je, hoe klein dat soms ook is, je aanbod aan te passen op de behoeften en verlangens van degene die voor je zit.

Maar menselijk contact is niet alleen cruciaal in het primaire proces rondom kinderen, jongeren en hun ouders. Ook tussen professionals, professionals en managers, managers onderling, en bestuurders is dit cruciaal. Durven uitspreken dat je de antwoorden niet weet. Zeggen dat je samenwerking wilt. Proberen uit soms echt complexe situaties te komen door je vanuit jezelf en niet vanuit je belangen uit te spreken. Het draagt allemaal bij aan het beantwoorden van die vraag van dat ene kind.

“Oh, maar dat doe ik al!”

We denken vaak dat we al 'Van Mens tot Mens' werken. Wij ook! Maar als we kritisch kijken, zien we dat dit complexer is. Ons professionele brein, gewend aan wat 'werkt', kan botsen of te weinig oog hebben voor individuele vragen en behoeften.

Een simpele test: probeer eens de volgende vragen te stellen en écht te luisteren naar de antwoorden:

1. Wie ben jij?
2. Wat heb je meegemaakt?
3. Wat heb jij nu van mij nodig?

De eerste twee vragen lijken relatief eenvoudig, maar de derde vraag is waar het vaak misgaat. Ons 'helpers'-brein, gevoed door ervaring en ingebed in een bepaald systeem, neigt ertoe om antwoorden te geven gebaseerd op wat wij denken dat goed is, in plaats van wat de ander echt nodig heeft. Dit is de valkuil waar iedereen, zelfs de meest ervaren professionals of managers, in kunnen vallen. Verdragen dat wat de ander zegt nodig te hebben niet is wat jij denkt dat nodig is, is heel lastig. Juist omdat we het (vanuit ons 'helpers'-brein) zo graag goed willen doen.

Waarderend werken

Waarderend werken sluit naadloos aan bij het thema 'van mens tot mens werken'. Het is niet enkel een methodiek, maar een mindset, een manier van zijn die helpt om beter verbinding te leggen en effectiever te zijn in ons werk.

Waarderend werken begint met het herkennen en waarderen van wat al werkt en waardevol is. In plaats van je te richten op problemen en tekortkomingen, zoek je naar de sterke punten en het potentieel. Daarna zoek je naar het verlangen en de behoeften die voor alle betrokkenen onder uitdagingen liggen. Je kijkt dus vanuit meerdere perspectieven. Zijn verlangen en behoeften scherp en erken en benut je deze wetenschap dan helpt het je positieve veranderingen te realiseren die aansluiten bij iedereen die betrokken is.

CONCRETE TIPS

Hoe kan jij van mens tot mens werken? Daar hebben wij alvast over nagedacht. In de bijlage vind je tips per functiegroep. We hebben geprobeerd deze zo concreet en 'klein' mogelijk te maken, zodat je morgen al kan beginnen.

UPDATE PER PROJECT

Legenda

Opdrachtgever(s)

Looptijd

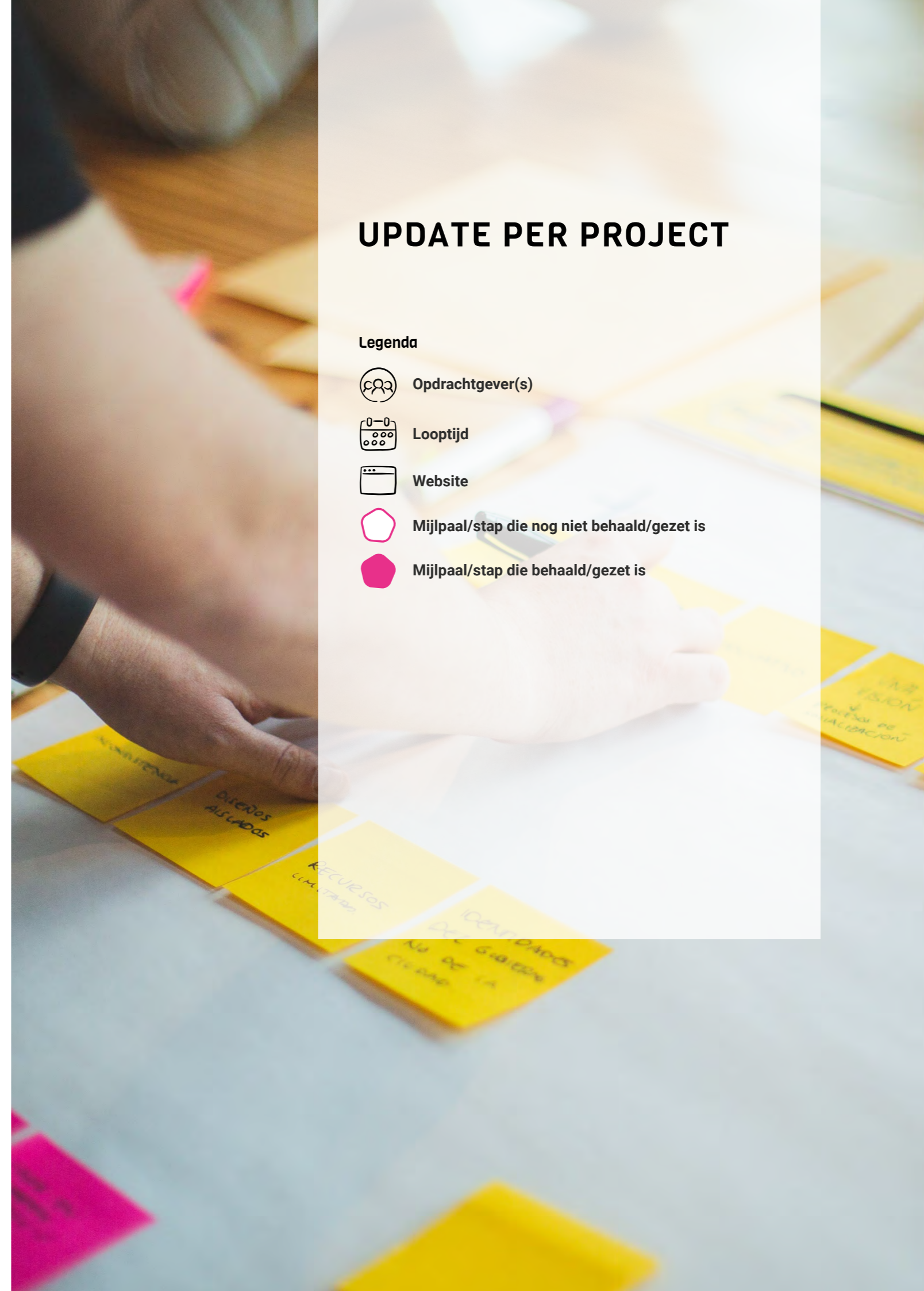
Website

Mijlpaal/stap die nog niet behaald/gezet is

Mijlpaal/stap die behaald/gezet is

OZJ-POOL

De OZJ-pool ondersteunt bij de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd (HA) in de regio's. De pool, bestaand uit adviseurs, werkt nauw samen met de regioadviseurs uit het team Opdrachtgever-opdrachtnemerschap. Samen hebben zij de taak om de behoeften en signalen uit de regio's op te halen en deze te vertalen naar concrete acties. Afhankelijk van de specifieke vraagstukken, biedt de OZJ-pool hulp in de vorm van eenmalige maatwerkoplossingen tot mogelijk de ontwikkeling van projecten. Ze spelen in op dat wat er nodig is om de implementatie te ondersteunen.

WVS en VNG

2023 - 2028

Aanmeldingen aanbod 2023

8

Gehoord en gezien worden maakt een groot verschil

| Een workshop over waardering en erkenning

7

#Waarhetechtovergaat | Een intieme voorstelling over dat waar ouders en professionals te weinig over praten

2

Nooit Neutraal | Een antropologisch theateronderzoek

2

Groei door reflectie! | Aan de slag met je eigen vragen via intervisie

Voortgang

In 2023 hebben we voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de Hervormingsagenda (HA). In aanloop naar deze implementatie werden er eind 2023 en worden er begin 2024 inspirerende en ondersteunende incompany workshops aangeboden vanuit OZJ. Deze workshops zijn ontwikkeld op basis van de belangrijkste inzichten en thema's die OZJ de afgelopen jaren heeft opgedaan en kunnen worden ingezet tijdens netwerkbijeenkomsten, congressen of teamdagen. Het aanbod 2023 is verspreid, de boekingen staan hieraan. Daarnaast zijn er (regio)vragen opgehaald, waarin de adviseurs gemeenten en zorgaanbieders hebben begeleid.

Gedurende 2023 hebben we onze relatie met de regioadviseurs versterkt. Samen met hen en de VNG hebben we een aanvang gemaakt met het ontwikkelen van de 'startfoto' ten behoeve van de implementatie van de Hervormingsagenda. Deze wordt besproken tijdens de regionale startbijeenkomsten in januari en februari 2024. De startfoto bestaat uit vragenlijsten die worden ingevuld door de regio en de gemeente, afgestemd met de Vijfhoek. Tijdens de startbijeenkomsten worden daarnaast best practices gedeeld en de ondersteuningsbehoefte wordt opgehaald.

16-27

Het doel van het project 16-27 is om ervoor te zorgen dat (centrum)gemeenten/regio's in staat zijn om jongvolwassenen (16 tot ongeveer 27 jaar) met een passend vervolgtraject uit te laten stromen uit een (residentiële) jeugdvoorziening. Een vervolgtraject waarmee deze jongeren de kans krijgen om op een verantwoorde wijze door te groeien naar zelfstandigheid en dat daarom gebaseerd is op alle terreinen van de big 5.

WVS en VNG

2023 - 2025

Mijlpalen

aug-
okt '23

Subsidieaanvraag en goedkeuring

vanaf
nov '23

4-6 gemeenten en partners krijgen op maat procesbegeleiding bij het implementeren van het stappenplan uitstroom jongvolwassenen uit (residentiële) voorzieningen jeugd.

2024

Organisaties 4-6 leerbijeenkomsten binnen het leernetwerk 16-27 tussen gemeenten/ regio's.

Voortgang

In overeenstemming met het plan van aanpak is de subsidieaanvraag voor het project 16-27 in oktober goedgekeurd. Aansluitend zijn we begonnen met het werven van gemeenten en regio's voor ons aanbod. We hebben hiervoor een poster ontwikkeld en deze via diverse kanalen verspreid.

Van de maximaal zes beoogde trajecten zijn er nu twee in een vergevorderd wervingsstadium. De regio Rotterdam heeft zich gecommitteerd en zal in januari 2024 met ons traject beginnen. Verder zijn we in vergevorderde gesprekken met een gemeente en we verwachten op korte termijn te vernemen of zij zullen deelnemen. We zijn momenteel actief meer gemeenten en regio's aan het benaderen om deelname te bewerkstelligen en streven ernaar om eind 2023 alle deelnemende partijen definitief te hebben.

Wat betreft de organisatie van leerbijeenkomsten, worden de ideeën nu verder uitgewerkt. Tegen het einde van dit jaar zullen we deze concretiseren, zodat we begin 2024 een duidelijk aanbod hebben. Parallel aan het leerproces onderhouden we vanuit project 16-27 contact met de contactpersonen van het platform 16-27. Er worden gesprekken gevoerd over de mogelijkheid om het platform over te dragen aan dit project, om het zodoende in te zetten en te versterken vanuit de basis van dit project.

STEVIGE LOKALE TEAMS

Het doel van het project stevige lokale teams is om een ondersteuningslijn te ontwerpen die gemeenten en uitvoeringsorganisaties ondersteunt en stimuleert in het neerzetten van lokale teams die zelf hulp en ondersteuning bieden binnen de Jeugdwet, met een verbreding naar de Wmo en zo mogelijk de Participatiewet.

VNG

2023 - 2028

Mijlpalen

8 werkpakketten met bouwstenen voor sterke lokale teams

Op maat **ondersteuning & coaching** van buddy's en transformatiecoaches

Leren & uitwisselen via een digitaal platform, leernetwerken en bestaande leergangen

'Up-to-date' hulp op basis van monitoringsdata, onderzoek en een supportteam

Werkwijze

Netwerk opbouwen en verbinden:

De verschillende onderdelen worden in samenwerking met en ondersteund door collega's uit het veld én kennis- en ontwikkelinstituten ontwikkeld en uitgevoerd.

Voortgang

In 2023 hebben we ons gericht op het leggen van (nieuwe) verbindingen met gemeenten en uitvoeringsorganisaties. Om kennis te maken en te onderzoeken op welke manieren wij ondersteuning kunnen bieden. In dit kader hebben we een flyer ontwikkeld die uitlegt wat de ondersteuningslijn inhoudt, hoe men met ons in contact kan komen, en wat dit zowel vraagt als biedt. Deze wordt in januari verspreid.

We hebben samengewerkt met diverse partners om de onderdelen van onze ondersteuningslijn te realiseren en uit te voeren. Uitgangspunt hierbij: zoveel mogelijk aansluiten bij bestaande structuren, zodat de ondersteuningslijn duurzaam intergreert en eigenaarschap krijgt. Bijvoorbeeld voor de werkpakketten. Hiervoor verzamelen het Verwey Jonker Instituut en NJI, in afstemming met Movisie, literatuur over wat werkt/helpt bij het neerzetten van lokale teams. Deze wordt verrijkt met praktijkkennis en samen met de kennisinstituten, de Associatie Wijkteams en IPW gevormd naar werkpakketten. We verwachten de eerste versie werkpakketten 1 maart gereed te hebben. Het gebruik ervan wordt in samenspraak met het NJI gemonitord, in de praktijk van de ondersteuningslijn. Dit zal leiden tot een tweede versie, die we beschikbaar stellen aan iedereen die belangstelling heeft.

Daarnaast hebben we vooruitgang geboekt in het opzetten van ondersteunen en coachen. Er zijn materialen ontwikkeld om buddy's en transformatiecoaches te werven en te begeleiden. Beiden worden in de eerste twee maanden van 2024 geworven.

Ten slotte, ondanks dat we in maart daadwerkelijk aan de slag gaan met de ondersteuning, hebben de eerste gemeenten zich al gemeld. We zijn met hen in gesprek en starten, wanneer gewenst, de ondersteuning in de eerste maanden van 2024 al op.

WEL IN ONTWIKKELING

Doel van het project WEL in ontwikkeling is met partners in de regio's een nieuwe beweging creëren in situaties die zijn vastgelopen of waarin jeugdigen zich onvoldoende kunnen ontwikkelen. Het project is een samenwerking tussen Gedragswerk (onderwijs en thuiszitters), Ingrado (leerplicht en RMC) en OZJ.

VWS en OCW

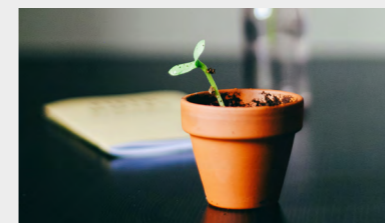
2022 - 2026

Doel

Per regio aan de slag met 5 jongeren. We onderzoeken met hen, hun ouders, en professionals middels waarderende interviews hoe we ontwikkeling kunnen bevorderen. Deze inzichten delen we om verbeteringen te stimuleren vastgelopen situaties vlot te trekken. Waar we nu staan:

116 regio's doen mee

Waarderend onderzoeken, wat is dat?

Lees erover in het interview met Maud Jonkhout ([pagina 3](#)).

Voortgang

In de eerste jaren van de projectperiode van WEL in ontwikkeling is meer succes behaald dan verwacht. Bijna driekwart van alle samenwerkingsverbanden passend onderwijs en hun partners zetten zich in voor jongeren zonder schoolinschrijving. WEL in ontwikkeling beweegt en realiseert een impuls in de regio's, die breder effect heeft dan voor jongeren zonder inschrijving alleen! Netwerken ontstaan, oplossingsrichtingen zijn bedacht en professionals vinden elkaar als niet tevoren, wat ten goede komt aan alle jeugdigen met een uitdaging in onderwijs en zorg.

Steeds meer regio's zijn aan het werk, in steeds meer regio's is de verkennende fase afgerond en is de stap gemaakt naar 'anders denken en doen'. Er is afgelopen 2 jaar een ondersteuningsaan-

bod ontwikkeld om te laten zien wat WEL kan en hoe dit gerealiseerd kan worden, waarmee de SWV zo goed mogelijk ondersteund worden in de uitvoering. Hiermee hebben we niet alleen een inhoudelijke slag gemaakt, maar is tevens een duurzame manier ontwikkeld die ook na de looptijd van het project voortgang kan vinden. Zo stimuleren we de beweging, leren van ouders, kinderen, professionals en met elkaar én helpen we op weg. In de leerrapportage WEL in ontwikkeling 2022-2023 staat dit uitgebreid beschreven.

2024 zal in het teken staan van de verdere uitvoering. De voortgang hierover delen we in [onze nieuwsbrieven](#) en deze rapportage.

HET ONDERSTEUNINGSTEAM UITHUISPLAATSINGEN TOESLAGENAFFAIRE

Het Ondersteuningsteam Uithuisplaatsingen Toeslagenaffaire (OT) is er voor de gedupeerden van de toeslagenaffaire die te maken hebben (gehad) met de uithuisplaatsing van hun kind(eren). Het team ondersteunt zowel de ouders als hun kinderen. De ondersteuning richt zich vooral op het teruggeven van de regie aan de ouders, erkennen dat volledig herstel vaak niet mogelijk is, en het bieden van hulp bij het verbeteren van de huidige situatie, in samenwerking met partners in de keten. Daarnaast hebben ze de opdracht om dat wat gezien, ervaren en geleerd wordt in de uitvoering van de OT-werkwijze, te delen met partners in het jeugdstelsel. En zo te inspireren tot verandering.

VNG, VWS en J&V

2022 tot ntb

hetondersteuningsteam.nl

Enkele cijfers op een rij

Totaal aantal aanmeldingen sinds start OT

827

Aantal aanmeldingen dit kwartaal

255

Contactherstel ouder(s) en kind(er)

130

Rust, hoop en vertrouwen bereikt

105

Aantal teruggeplaatste kinderen

28

Voortgang

Het OT heeft haar eigen voortgangsrapportage, waarin op detail wordt gerapporteerd over de voortgang. In deze OZJ-voortgangsrapportage wordt daarom op hoofdlijnen gerapporteerd over deze projecten, met (indien openbaar) een verwijzing naar de detailrapportages.

Rapportages

Sinds de start publiceren we iedere twee maanden een voortgangsrapportage om onze cijfers, resultaten, bevindingen en ontwikkelingen te delen. [Deze voortgangsrapportage](#) gaat over de maanden september en oktober 2023. Het eerstvolgende voortgangsrapport wordt in februari op de website gepubliceerd en biedt een terugblik op de maanden nov. t/m jan.

In de leerrapportages gaan we minder in op de cijfers, en meer op de inhoud: wat komen wij en ouders tegen in de praktijk en wat zijn de bevindingen? Het [meest recente leerrapport](#) is in april gepubliceerd en staat in het teken van de geleerde lessen, onderbouwingen en adviezen na 1 jaar OT.

Anderhalf jaar na onze start hebben we besloten via een enquête onze belofte te toetsen. Heeft onze ondersteuning geholpen? Waarmee? En hoe werd de hulp van de procesbegeleider gewaardeerd? De uitkomsten hiervan staan beschreven in ons [enquête-rapport](#).

AANPAK WACHTTIJDEN

Het doel van aanpak wachttijden is om jeugdzorgregio's te ondersteunen bij het terugdringen van wachttijden in de jeugdzorg op basis van goed inzicht en overzicht. Hiervoor is een structurele aanpak ontwikkeld die tot en met 2025 in jeugdzorgregio's ingezet wordt. Gedachte achter de structurele aanpak is dat wachttijden duurzaam teruggedrongen worden als structureel wordt gekeken wat de onderliggende oorzaken zijn en niet enkel te focussen op symptoombestrijding. Daarvoor is het nodig om de complexiteit van het wachttijdenvraagstuk te onderkennen. Hiervoor zijn nieuwe manieren van kijken, denken en handelen nodig. Er wordt door Aanpak Wachttijden ingezet op het creëren van een voedingsbodem om wachttijden duurzaam aan te pakken waarbij deze complexiteit wordt erkend en hanteerbaar gemaakt, waardoor er focus en prioritering ontstaat. Samen met de regio en relevante stakeholders wordt ingezet op een integrale aanpak over alles wat speelt in de jeugdzorgregio, met oog voor het hele systeem, en met het terugdringen van wachttijden als focus. Dit doen we door samen stapsgewijs te werken aan oplossingen – klein beginnen en een mogelijke oplossing testen en opschalen – dit binnen een langetermijnvisie met korte termijndoelen.

VWS en VNG

2023 tot ntb

Fase 1: Inventarisatie
We zetten het project op en verwerven inzichten

- Zuid-Kennemerland en IJmond (gezamenlijk)

Fase 3: Aanpak
We werken aan de strategie en implementatie

- Holland Rijnland

Fase 2: Gedeeld beeld
We begrijpen het probleem en samen kiezen we focus

- IJsselland
- Haarlemmermeer
- Gooi & Vechtstree
- Centraal Gelderland

Zelf verder
We ondersteunen waar nodig en blijven kennis uitwisselen

- Rijnmond (pre-pilot)
- Hart van Brabant (pre-pilot)
- Twente
- Zuidoost Brabant (Eindhoven)

Voortgang

Op dit moment zijn we in zeven regio's actief. Daarnaast zitten drie jeugdzorgregio's in een voortraject om te starten met de Aanpak Wachttijden. Aan de hand van 4 fases pakken we met de regio's de wachttijden aan. De afbeeldingen hiernaast geven een beeld van de stand per regio.

Wat er voortkomt uit de trajecten

Naast de impact op de regio's die we verder helpen, brengen we ook andere dingen op gang. Er is op basis van deze trajecten veel kennis opgedaan over inhoudelijke werkzame elementen in het aanpakken van wachttijden, mede op basis van overeenkomende inzichten uit de jeugdzorgregio's die met de Aanpak Wachttijden zijn ondersteund. Deze inzichten zijn verder uitgewerkt in de voortgangsrapportage die naar de Tweede Kamer is gestuurd. Er is een Leernetwerk ingericht en zijn er diverse vooronderzoeken gestart naar oorzaken en mogelijke oplossingsrichtingen van wachttijden. Ook heeft het team Aanpak Wachttijden meegewerkt aan het gemeentelijk dashboard wachttijden, wat per juli 2023 beschikbaar is voor alle gemeenten.

LEREND JEUGDSTELSEL

Doel van dit project: een lerend jeugdstelsel bevorderen, waarin professionals en gemeenten verbonden zijn met de vragen van burgers en met kennis en innovatie. Dit met als doel dat iedereen werkzaam in de jeugdhulp, van versterking in de samenleving t/m zorg in meervoudig complexe zaken, haar werk altijd naar beste kennis doet én dat er altijd gezocht wordt naar hoe het in nabije en verre toekomst ook weer beter kan.

VNG en VWS

Doorlopend

bewegingvannul.nl

Inspiratie

Bekijk [de refererebijeenkomst van Accare](#), met daarin o.a. de Beweging van nul, terug.

Volg [@Bewegingvannul](#) op LinkedIn voor meer inspiratie over goede jeugdhulp.

Voortgang

Onderdeel van het lerend jeugdstelsel is de Beweging van 0. Om 'leren en verbeteren' gewoon te laten worden, moeten we met elkaar grote doelen stellen. Ons grote ideële 0-doel is: 0 kinderen die niet gewoon prettig thuis opgroeien. Één van de belangrijkste resultaten hiervan is dat de ambitie inmiddels redelijk normaal is. En dat in het verlengde daarvan op veel plekken 0-doelen hardop uitgesproken mogen worden, zoals:

- 0 suicides,
- 0 uithuisplaatsingen,
- 0 kinderen en gezinnen met complexe problemen zonder fatsoenlijke verklarende analyse,
- 0 separaties,
- 0 gesloten plaatsingen en
- 0 bange ouders.

Ook zien we op veel plaatsen meer echte gezamenlijkheid. Gezamenlijkheid is nodig om grote doelen te kunnen bereiken. Een groot manco in de jeugdhulp is de ontbrekende verklarende analyse, of breder ontbrekend: verklarend analyseren. Van onbewust onbekwaam op dit thema is er nu veel meer bewuste onbekwaamheid, wat nodig is zodat steeds meer mensen ook bewust bekwaam kunnen worden.

Om deze beweging op gang te houden organiseren we in elke studentenstad een Collegietour Jeugdhulp. Na Amsterdam was in oktober Groningen aan de beurt. Hier gaf Peter Dijkshoorn onder andere een pitch over hoe leuk het is om aan grote doelen in de jeugdhulp te werken en over het belang van goede professionals. Benieuwd wat je een goede professional maakt? Klik op de afbeelding hiernaast.

CONTRACTEREN VANUIT DE BEDOELING

Als jeugdhulpaanbieders en gemeenten, in hun rollen als opdrachtnemer en opdrachtgever, onderling ergens niet uitkomen, kunnen zij zich in eerste instantie richten tot de accounthoudende regio van de betreffende jeugdhulpaanbieder. Als dit niet tot een oplossing leidt dan kan bemiddeld worden door de mensen van het team 'Contracteren vanuit de bedoeling'. Deze eerstelijnsbemiddeling en ondersteuning richt zich op de relatie tussen gemeenten, jeugdregio's en jeugdhulpaanbieders, gericht op duurzame samenwerking, en het beter laten aansluiten van het regionale jeugdhulpaanbod op de vraag van de inwoners.

VWS en VNG

2019 tot onbepaald

voordejeugdenhetgezin.nl

Voortgang

Sinds de start van het OZJ hebben we meer dan 100 bemiddelingstrajecten begeleid. Hierbij zijn er 1500 (on)geregistreerde gesprekken gevoerd, voornamelijk tussen gemeente(n) en één of meer aanbieders en in mindere mate tussen gemeenten en aanbieders onderling. Per bemiddelingstraject vinden er gemiddeld drie tot tien gesprekken plaats.

In kwartaal 4, 2023 liepen er vijf bemiddelingstrajecten: **(1)** Een traject in Noord-Nederland werd afgerond. De voortgang wordt op afstand gevolgd. **(2)** We hebben een verdiepingsvraag gekregen van een regio waar eerder bemiddeld is. De eerdere vraag had betrekking op de samenwerking tussen de gemeente en aanbieders. Nu deze vlot

is getrokken, wordt het voor de gemeenten duidelijk dat zij intern zaken beter op elkaar moeten afstemmen. **(3)** We bemiddelen bij een gemeente waar een consortium stopt. Alle cliënten, inclusief zorg en administratie, moeten worden overgedragen aan de gemeente. Tevens is hierbij sprake van tegengestelde verwachtingen betreffende de materiële afwikkeling. **(4)** De bemiddeling bij een conflict tussen een aanbieder en regio over begrotingsproblemen en contractuele verschillen heeft geresulteerd in een hercontractering. Daarnaast wordt middels een bodemprocedure juridische duidelijkheid gezocht m.b.t. wetgeving op het terrein van de aanbestedingswet en van de jeugdzorg. Dit kan waardevolle jurisprudentie opleveren. **(5)** Ten slotte loopt een voortraject dat naar alle verwachting zal leiden tot ondersteuning en bemiddeling. De omvang van deze ondersteuning en bemiddeling betreft minimaal bovenregionale omvang.

Wat we zien en merken

Ondanks de meer dan 100 uitgevoerde bemiddelingen, nemen de bemiddelvragen, intensiteit en duur niet af. Onze verklaringen hiervoor zijn;

- De spanning en tegenstelling ontstaat vaak tijdens de contractering voor een nieuwe periode. Gewijzigde regelgeving raakt eerder gemaakte afspraken.
- Na eerdere bemiddeling volgen verdiepende vragen over de structuur, samenwerking of op samenwerking.
- De sterk gestegen loonkosten onder invloed van hoge inflatie kunnen slechts ten dele worden gecompenseerd in de tarieven.

LEEFWERELDTOETS (LWT)

Het OZJ ontwikkelt samen met MIND, leder(in) en NJR en in afstemming met VWS in 2023 de leefwereldtoets. OZJ geeft daarbij advies over wie de LWT het beste periodiek kan uitvoeren en de consequenties die aan de resultaten van de LWT zouden moeten worden verbonden. In haar advies neemt het OZJ de aangenomen motie van tweedekamerlid Lisa Westerveld over de LWT mee. Na oplevering van het adviesrapport neemt de stuurgroep Hervormingsagenda het besluit over de uitvoering van de toets.

VWS

2023 - 2028

Mijlpalen

- Formeren werkgroep
- Schrijven plan van aanpak
- Specificeren doelgroepen
- Feedback jongeren op PVA
- Uitwerken werkvormen
- Inrichten van borgingsproces
- Adviesrapport schrijven
- Advies voorleggen Stuurgroep HA

Voortgang

We zijn met de werkgroep leefwereldtoets (LWT) in augustus 2023 voortvarend van start gegaan: na een eerste kennismaking hebben we, op basis van reeds bestaande documenten en 1-op-1 gesprekken, een plan van aanpak opgesteld. Daarnaast zijn twee partijen aan de werkgroep toegevoegd: Balans en JongPIT. Onderdeel van het plan van aanpak waren werksessies in oktober, november en december 2023, waarin we samen tot doelgroepen, de invulling van de LWT en het borgingsproces zouden komen.

Een **cruciaal leer- en keerpunt in de uitvoering van het plan van aanpak** was de toetsing van dit plan bij jeugdigen. Het werd duidelijk dat wij als werkgroep leefwereldtoets een opzet voor ogen hadden die in lijn was met de systeemwereld, terwijl de opdracht juist gaat over "ervaringen van jeugdigen en ouders ophalen én toetsen of de maatregelen uit de Hervormingsagenda leiden tot zichtbare verbeteringen in hun leefwereld". De feedback van de jeugdigen was een scherpe en zeer belangrijke spiegel, die ons heeft aangezet tot het aanpassen en aanscherpen van de invulling van de LWT, inclusief nieuwe mijlpalen. Daarnaast is besloten om het rapport van NJR mee te nemen als basis voor de LWT.

Deze aanpassingen vereisen tijd en zorgvuldigheid, wat betekent dat er een aantal extra stappen en uitwerkingen nodig zijn tov de planning bij aanvang. Het conceptadvies LWT is eind 2023 naar de gehele werkgroep gegaan voor review, deze zal februari 2024 worden voorgelegd aan de Stuurgroep Hervormingsagenda.

MET ANDERE OGEN

Vanuit het OZJ werken we nauw samen met Met Andere Ogen. We verbinden waar mogelijk en versterken elkaar door het delen van signalen, goede voorbeelden en geleerde lessen.

Met Andere Ogen is een netwerk van leden uit onderwijs, zorg, jeugdhulp en kinderopvang dat bijdraagt aan het vergroten van de ontwikkelkansen van kinderen. Dit doen we door de inclusieve samenwerking tussen ouders, jeugdigen en professionals te stimuleren en de netwerksamenwerking in de regio te versterken. Onze leden delen oplossingen en goede voorbeelden met elkaar en agenderen behoeften en knelpunten uit de praktijk bij bestuurders en beleidsmakers, om zo een brug te slaan tussen landelijke politiek en lokale praktijk.

OCV, VWS, VNG en
onderwijspartijen

2019 - 2024

[netwerketandereogen.nl](https://www.netwerketandereogen.nl)

Met Andere Ogen streeft naar:

- Samenhangend jeugdbeleid
- Een sterke pedagogische basis
- Preventieve benadering
- Er wordt gericht op de hele omgeving van het kind (ouders, school, kinderopvang, de buurt en voorzieningen in de wijk)
- Collectief denken en handelen met groepsgerichte interventies: niet de jeugdige moet zich aanpassen aan de omgeving, maar andersom.

Voortgang

Om de netwerksamenwerking te versterken zijn er in de afgelopen periode verschillende bijeenkomsten georganiseerd zoals regiobijeenkomsten, netwerktafels, intervisiebijeenkomsten, dialoogavond en leerbijeenkomst. Daarnaast volgen we drie , interprofessionele samenwerkingen, zogenaamde 'Lerende Praktijken', om daar samen van te leren. Meer hierover weten? Er staan verschillende updates op [onze website](#).

Één resultaat van de afgelopen periode die we willen uitlichten is:

Met Andere Ogen Doen-Dag

Ruim 250 professionals uit de wereld van onderwijs, jeugdhulp, zorg en kinderopvang kwamen op vrijdag 24 november samen in Fort Voordorp in het Utrechtse Groenekan voor de Met Andere Ogen Doen-Dag. Het thema dit jaar was 'Samen impact maken in jouw regio'. Deelnemers wilden geïnspireerd raken, gevoed worden, aan het denken worden gezet en elkaar beter leren kennen. Alle onderdelen van het programma van de keynotespeakers, tot werksessies sloten goed op elkaar aan en de energie spatte ervan af. Lees meer erover [op onze website](#).

BIJLAGE

CONCRETE TIPS

Hoe kan jij van mens tot mens werken? Daar hebben wij alvast over nagedacht. Hieronder volgen een paar tips per functiegroep. We hebben geprobeerd deze zo concreet en 'klein' mogelijk te maken, zodat je morgen al kan beginnen.

Tips voor professionals

Zoals leraren, jeugdzorgwerkers, Wmo-consulenten, politieagenten, wijkteam, hulpverleners en ambtenaren die direct contact hebben met kinderen, jongeren en ouders.

Tip 1: Hulp is pas hulp, als het door de ouder(s)/kind(eren) ervaren wordt als hulp. Maak regelmatig, samen met de ouder(s)/kind(eren) de balans op om na te gaan of jouw aanwezigheid (nog) ervaren wordt als hulp.

Tip 2: Een goede 'klik' is het begin van alles. Net als op je werk of in je privéleven, kun je niet met elke ouder en kind een 'klik' hebben. Weet wanneer het gebrek aan deze 'klik' de hulp die je biedt in de weg staat en zoek hier op tijd een oplossing voor (bijv. een andere collega).

Een valkuil kan zijn om dit persoonlijk op te vatten. Maar onthoud: we doen mensenwerk, en niet met elk mens kunnen we een 'klik' hebben.

Tip 3: Werk waarderend. Belangrijke elementen van waarderend werken zijn compassie, een neutrale open houding, oprechte nieuwsgierigheid, gelijkwaardigheid en het geven van ruimte aan de ander. Een lijstje met waarderende vragen is zo gemaakt en in de tas gestopt op weg naar een kennismaking of een overleg. Daarnaast is het goed om voorafgaand aan je gesprek eerst de volgende vragen aan jezelf te stellen:

1. Is alles wat de ander aangeeft als waardevol ook echt welkom bij mij? Mag alles er echt zijn, ook al zie ik het misschien anders?
2. Is het contact tussen ons gelijkwaardig? Vind ik mezelf OK, vind ik de ander OK?
3. Zie ik ontwikkeling als iets heel persoonlijks voor elk kind, en zie ik dat als veel breder dan alleen onderwijs, zorg en mijn/ons aanbod?
4. Ga ik dit gesprek/overleg in van mens tot mens, in plaats van als professional tot mens?
5. Durf ik te zeggen dat ik iets niet weet? Durf ik me te laten raken? Durf ik kwetsbaar te zijn in het contact?

Tips voor partners in de regio

Dus ambtenaren bij de gemeente, managers en projectleiders vanuit zorgaanbieders, eigenlijk alle partijen die de professional in staat stellen om hun werk te doen.

Tip 1: In de samenwerking tussen regionale partners moet mensgericht werken onderling (onderwijs, zorg, gemeenten etc.) – maar ook met de gezinnen in het achterhoofd – centraal staan. Alles wat we doen, heeft impact op het leven van mensen. In de 'kantoorjungle' kan dit besef soms wel eens op de achtergrond raken.

Tip 2: Samenwerking moet gericht zijn op: gelijkwaardigheid, respect, mensgericht, passie (waarom doen we dit), relaties en vertrouwen bouwen, serieus genomen worden, luisteren naar andere standpunten.

Tip 3: Neem een andere houding aan: laat je 'rol' los, ga langs bij ouders, kinderen en professionals, luister naar de verhalen, om meer gevoel te krijgen bij de keuzes die je maakt.

Tips voor landelijke partijen

Ministeries, de VNG, brancheorganisaties, cliëntorganisaties, beroepsgroepen, kennis- en onderzoekscentra.

Tip 1: Om mensgericht te kunnen werken moet dit door de hele organisatie ingebed en georganiseerd worden. Bij het organiseren ervan altijd beginnen bij de belevenis van ouders en kinderen en de essentiële waarden en basishoudingen van mensgericht werken. Begin van beneden (ouders en kinderen) naar boven (landelijke partijen). Daarnaast, de verantwoordelijkheid om mensgericht te werken kan niet alleen bij professionals liggen. Wij zullen moeten kijken naar elk systeem, wet en regel in het stelsel: volgens welke kernwaarden doen we dit en bevordert dit mensgericht werken of juist niet?

Tip 2: Zoek oplossingen niet in (huidige) regels, systemen en beleid. Laat het veld (professionals en organisaties) vertellen en laten zien wat zij willen doen met mensgericht werken en wat zij daarvoor nodig hebben aan regels en beleid.

Tip 3: Kijk ook naar wat werkt buiten de kaders. Zoals een basisinkomen, het kwijtschelden van schulden, mensen extra geld geven. Kijk eerlijk naar wat de voor- en nadelen zijn.

